

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt rozporządzenia ma znaczenie dla właścicieli i użytkowników gruntów objętych granicami obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (grunty rolne, leśne i wody, na obszarze których występują gatunki ptaków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000).

Wyznaczanie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 ma również znaczenie dla beneficjentów środków unijnych (np. Fundusz Spójności) i pozaunijnych (np. Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego), jeśli wydatkowanie ww. środków dotyczy inwestycji znajdujących się w granicach obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 dotyczy również właścicieli i użytkowników gruntów, na których znajdują się udokumentowane złoża kopalin.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przedłożony do konsultacji społecznych następującym podmiotom:

- 1) wojewodowie,
- 2) marszałkowie województw,
- 3) dyrektorzy urzędów morskich,
- 4) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 5) Polska Akademia Nauk,
- 6) Państwowa Rada Ochrony Przyrody,
- 7) Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych,
- 8) Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 9) Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
- 10) Polski Klub Ekologiczny,
- 11) Polskie Towarzystwo Entomologiczne,
- 12) Liga Ochrony Przyrody,
- 13) Polskie Towarzystwo Przyjaciół „Pro Natura”
- 14) Instytut na Rzecz Ekorozwoju,
- 15) Centrum Prawa Ekologicznego,

- 16) Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych,
- 17) Fundusz na Rzecz Przyrody,
- 18) Polska Zielona Sieć – Związek Ekologicznych Organizacji Pozarządowych,
- 19) Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Klub Gaja”
- 20) Klub Przyrodników,
- 21) Polski Związek Łowiecki,
- 22) Polski Związek Wędkarski,
- 23) Międzynarodowe Centrum Ekologii PAN,
- 24) Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”,
- 25) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków,
- 26) Północnopodlaskie Towarzystwo Ochrony Ptaków,
- 27) NSZZ „Solidarność”,
- 28) OPZZ,
- 29) Państwowa Rada Ochrony Środowiska,
- 30) Krajowa Rada Gospodarki Wodnej,
- 31) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 32) Sekretariat Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska NSZZ „Solidarność”

3. Wpływ na sektor finansów publicznych

Przewidywany koszt wdrożenia Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w Polsce w latach 2007-2013 wyniesie około 500 mln zł rocznie, tj. 3,5 mld w latach 2007-2013.

W latach 2007-2013 źródłem finansowania około 70% kosztów wdrażania sieci Natura 2000 w Polsce przewiduje się, że będą:

- 1) Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW),
- 2) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR),
- 3) Europejski Fundusz Rybołówstwa (EFR).

Przykładem pozyskiwania środków finansowych na działania związane z funkcjonowaniem sieci Natura 2000 w ramach różnych funduszy Unii Europejskiej jest EFRROW, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.Urz. L 227 z 21.10.2005 r., str. 1-40). Przewidziano w nim dwa instrumenty finansowe zawarte w osi 2 – Poprawa środowiska naturalnego i terenów

wiejskich. Jednym z nich są „Płatności dla obszarów Natura 2000 i płatności związane z dyrektywą 2000/60/WE” dla obszarów nieleśnych – instrument wdrażany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013). Drugim instrumentem wymienionym w ww. rozporządzeniu są „Płatności dla obszarów Natura 2000” dla obszarów leśnych.

Źródłem finansowania sieci Natura 2000 są również fundusze celowe, mające w swoich priorytetach wsparcie procesu integracji europejskiej i ochronę przyrody, między innymi: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundacja „EkoFundusz”.

Działania związane z wyznaczeniem i funkcjonowaniem nowych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 będą wymagały poniesienia nakładów finansowych związanych z:

- 1) administrowaniem (sprawowanie nadzoru, koordynacja, kontrola),
- 2) planowaniem, wdrażaniem i monitorowaniem działań ochronnych oraz inwestycyjnych, w tym w szczególności:
  - a) przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów przyrodniczych,
  - b) sporządzenie planów ochrony,
  - c) realizacja ustaleń planu ochrony, w tym ewentualne rekompensaty dla użytkowników gruntów wchodzących w skład obszaru Natura 2000,
  - d) udostępnienie obszarów Natura 2000 do celów naukowych, edukacyjnych, rekreacyjnych, turystycznych i sportowych,
  - e) monitorowanie gatunków ptaków oraz ich siedlisk.

W latach 2007- 2008 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zostaną wykonane prace wstępne, które mają na celu, między innymi, opracowanie metodyk monitoringu ptaków, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Koszty związane z tym zadaniem wynoszą 1 105 tys zł i są finansowane z budżetu państwa i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Monitoring obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 rozpocznie się w roku 2009 i jego koszt będzie wynosił około 20 000 zł rocznie dla jednego obszaru, czyli w sumie 2 140 000 zł rocznie.

Dodatkowo w latach 2008-2013 zostaną wykonane prace związane z obsługą monitoringu obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Koszty te obejmują

prorowadzenie krajowej bazy danych, prowadzenie szkoleń, itp. Szacunkowy roczny koszt obsługi monitoringu będzie wynosił około 500 000 rocznie.

Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków proponowanych do sieci Natura 2000, jak również opracowanie dla nich planów ochrony, wiąże się z koniecznością aktualizacji informacji na temat stanu rozpoznania występowania siedlisk gatunków ptaków na podstawie badań terenowych. W opinii ekspertów zgłaszane obszary wymagają przeprowadzenia inwentaryzacji zasobów przyrodniczych. Szacunkowy koszt waloryzacji siedlisk gatunków ptaków wyniesie $(5 \text{ zł/ha} \times 3\,707\,873 \text{ ha}) = \mathbf{18\,539\,365 \text{ zł}}$.

Plany ochrony dla obszarów Natura 2000 będą sporządzane w ciągu 5 lat od ich wyznaczenia. Koszt jednostkowy planu ochrony obszaru Natura 2000 będzie zależny od m. in. stanu rozpoznania siedlisk gatunków ptaków, nasilenia i charakteru konfliktów oraz celu wyznaczenia obszaru Natura 2000. Należy jednak przyjąć, że średni koszt sporządzenia planów ochrony dla obszarów Natura 2000 będzie wynosił średnio ok. 100 tys. zł na jeden obszar. Łącznie koszt sporządzenia planów ochrony dla proponowanych obszarów Natura 2000 wyniesie **10 700 000 zł**.

Realizacja ustaleń planu ochrony będzie polegała na zachowaniu i przywracaniu utraconych wartości przyrodniczych oraz podejmowaniu inwestycji technicznych na rzecz poprawy stanu siedlisk ptasich.

Na podstawie wykonywanych do tej pory działań związanych z ochroną siedlisk przyrodniczych oraz założeń dotyczących zapotrzebowania na tego typu działania oszacowano, iż na każde 20 tys. ha obszaru, należy wykonać w latach 2008-2013 około 100 przedsięwzięć związanych z renaturalizacją. Średni koszt przedsięwzięcia wynosi około 15 tys. zł (1,5 mln na 20 tys. ha). Ponieważ powierzchnia projektowanych obszarów to 3 707 873 ha, całkowity koszt prac związanych z poprawą walorów przyrodniczych (poprawa stosunków wodnych, usuwanie inwazyjnej roślinności na obszarach bagiennych, odtwarzanie starorzeczy, zabiegi w drzewostanach, utrzymywanie otwartej przestrzeni na terenach podmokłych itp.) wyniesie około **278,1 mln zł**. Realizacja ustaleń planu ochrony nie będzie realizowana w roku 2007 z uwagi na fakt, że plany ochrony przedmiotowych obszarów zostaną opracowane i zatwierdzone najwcześniej w roku 2008.

Niżej przedstawiamy szacunkowe zestawienie kosztów dla 107 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000:

Koszty na 2007 rok

Kategoria kosztów	mln zł	Koszty finansowane z budżetu państwa w mln zł	Koszty finansowane ze środków NFOŚiGW w mln zł
Monitoring ptaków, opracowanie metodyk monitoringu ptaków	1,105	0,680	0,425

Koszty na lata 2008-2013

Lp.	Kategoria kosztów	mln zł
Koszty jednorazowe		
	Sporządzenie planów ochrony, wraz z waloryzacją siedlisk przyrodniczych – opracowanie	29,24
Koszty ciągle w przeliczeniu na jeden rok w latach 2008-2013		
1.	Monitoring obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 i koszty jego obsługi	2,64
2.	Realizacja planu ochrony	46,35
Suma łączna na jeden rok		48,99
Suma całkowita w latach 2008 – 2013		324,285

Łączny koszt ochrony i funkcjonowania obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w latach 2008-2013 będzie wynosił 324,285 mln zł. Przewiduje się, że 70% tej kwoty będzie pokryte ze środków uzyskanych z Unii Europejskiej.

4. Wpływ na rynek pracy

Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 może wpłynąć pozytywnie na rynek pracy ze względu na potrzebę wykonywania prac w zakresie poprawy stanu siedlisk dla bytowania ptaków, w tym poprawy i ochrony bilansu wodnego, odkraczania terenów łęgowych, wykaszania, monitoringu i innych robót.

Wyznaczenie 107 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 może skutkować koniecznością wzmocnienia personalnego urzędów administracji szczebla wojewódzkiego i urzędów morskich. W związku z tym może zaistnieć potrzeba utworzenia nowych etatów,

oszacowania kosztów funkcjonowania stanowisk pracy, kosztów szkolenia, materiałów informacyjnych, itp. W chwili obecnej w urzędach morskich i wojewódzkich część etatów przewidziana dla zapewnienia realizacji zadań związanych z administrowaniem siecią Natura 2000. W związku z tym obecnie nie jest możliwe oszacowanie liczby dodatkowych etatów niezbędnych do zapewnienia realizacji zadań związanych z administrowaniem siecią Natura 2000.

5. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 może mieć wpływ na gospodarkę rolną, rybacką, leśną i łowiecką, z uwagi na dostosowanie tej działalności do wymogów ochrony danego obszaru. Nie przewiduje się jednak znaczących zmian w dotychczasowej gospodarce leśnej, rolnej i rybackiej z uwagi na to, że:

- 1) obecne prawo oraz zasady gospodarki leśnej sprzyjają zachowaniu siedlisk i gatunków ptaków na obszarach leśnych,
- 2) ekologizacja gospodarki rolnej sprzyja ochronie różnorodności biologicznej, w tym także ochronie ptaków,
- 3) działalność w zakresie utrzymania istniejących urządzeń wodnych związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym generalnie nie podlega ograniczeniu, z uwagi na to, że ochrona gatunków ptaków i ich siedlisk jest realizowana z uwzględnieniem uwarunkowań gospodarczych oraz bezpieczeństwa publicznego.

Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.) musi również znaleźć odzwierciedlenie w istniejących i projektowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego nie mogą w znaczący sposób wpływać negatywnie na siedliska i gatunki ptaków, dla których ochrony obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 został wyznaczony.

Na terenie gmin objętych przedmiotowymi obszarami specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 występuje szereg planowanych inwestycji, które będą mogły mieć wpływ na stan obszarów Natura 2000. Należą do nich między innymi rozbudowa infrastruktury drogowej i turystycznej, budowa mostów i przepraw, budowa zbiorników wodnych i elektrowni wiatrowych oraz inwestycje ponoszone przez przedsiębiorców posiadających koncesje na

prowadzenie działalności regulowanej przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.), przede wszystkim w zakresie eksploatacji złóż kopalin.

W przypadku inwestycji finansowanych ze środków unijnych (np. Fundusz Spójności) lub pozaunijnych (np. Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego) realizowanych w obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, może wystąpić konieczność poniesienia dodatkowych kosztów związanych z wykonywaniem dodatkowych ekspertyz, które mogą być wymagane przez organy decydujące o przyznaniu środków.

Na dzień dzisiejszy nie jest możliwym oszacowanie kosztów ewentualnych kompensacji przyrodniczych, ponieważ zostaną one określone w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w trybie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, z późn. zm.) Podczas prowadzonego postępowania organ wydający decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji określi, czy inwestycja ma znaczący negatywny wpływ na siedliska i gatunki ptaków, dal których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000, czy też może być realizowana bez konieczności określania kompensacji przyrodniczej. Koszty kompensacji są uzależnione od wielkości strat w środowisku i zgodnie z ustawą o ochronie przyrody ponosi je wyłącznie inwestor, który może korzystać z wsparcia finansowego UE w przypadku realizacji inwestycji współfinansowanych z Funduszu Spójności, bądź funduszy strukturalnych.

Zgodnie z art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wojewoda może zawrzeć umowę z właścicielem lub posiadaczem obszaru, z wyjątkiem zarządców nieruchomości Skarbu Państwa, na wykonywanie ochrony danego obszaru, a także na wypłacanie rekompensat za utracone dochody wynikające z wprowadzonych ograniczeń.

6. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 będzie miało pozytywny wpływ na rozwój regionów.

Ponadto wyznaczenie ww. obszarów może przyczynić się w znacznym stopniu do zwiększenia atrakcyjności turystycznej miejscowych gmin, z uwagi na unikatowe walory przyrodnicze obszarów Natura 2000.